Hasan Erdem

# Atilla'nın Kargısı

*-Tarihî Roman-*

ÖTÜKEN

Hasan Erdem; 30.01.1961 yılında Tekirdağ ili Hayrabolu ilçesi Kutlugün köyünde doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Eskişehir'de okudu. Askerden geldikten sonra Bursa'da otomotiv sektöründe üretim yapan bir firmada 25 yıl güvenlik şefi olarak çalıştı ve 2008 yılında emekli oldu. Hâlen Bursa'da yaşayan yazar, emekli olduktan sonra yıllardır üzerinde çalıştığı tarihî roman yazımına yöneldi. Bilhassa Balkanlardaki Türk akıncılarını konu edinen romanları geniş kitleler tarafından beğenilerek okunmaktadır.

Eserleri:

- *Şar Dağının Kurtları*, Ötüken Neşriyat, 2015 (3. Baskı)
- *Argos Kalesi*, Ötüken Neşriyat, 2017 (3. Baskı)
- *Kızıl Atın Süvarisi*, Ötüken Neşriyat, 2014 (2. Baskı)
- *Balkan Şahini*, Ötüken Neşriyat, 2017 (2. Baskı)
- *Otranto 1480 Mahşerin Son Atlısı*, Ötüken Neşriyat, 2016 (2. Baskı)
- *Atilla'nın Kalkanı*, Ötüken Neşriyat, 2017 (2. Baskı)

*"Bir söz bin belanın önünü açar"*
**Türk Atasözü**

Konstantinopolis
M.S. 449, Eylül

BİR ZAMANLAR Hunların büyük kağanı Rua'nın da danışmanlığını yapmış olan Atilla'nın özel elçisi Esla ile Atilla'nın tercümanı Savalı Orestes, Augustaion Meydanı'nı seri adımlarla geçtiler. Zafer Meydanı'nın köşesinde, dört sütun üzerinde yükselen ve Doğu Roma'nın sıfır noktası olarak kabul edilen Million Taşı'nın önünden sola doğru kıvrılıp sağlı sollu sütunlarla bezeli Mese Caddesi'ne doğru yöneldiler. Kentin ana caddesini hıncahınç dolduran kalabalığın meraklı bakışlarına aldırmadan, Ayasofya Kilisesi'nin ve Zeuksippos banyolarının önünden yollarına devam ettiler. Senato binasının önünden geçerlerken adımlarını iyice sıklaştırdılar.

Denizden gelen güzel havayı derin derin içlerine çeken Esla ve Orestes, kendilerine eşlik eden uzun mızraklı ve ağır kalkanlı Romalı muhafızlarının başındaki genç subayın uyarısı ile, Kutsal Saray diye anılan Theodosios'un Sarayı'nın ana giriş kapısına yaklaşınca adımlarını yavaşlatmak zorunda kaldılar.

Ayasofya etrafında toplanan insanlar ve Mese Caddesi'ndeki meraklı Roma vatandaşları, Halki Kapısı'nın önüne gelip duran Esla ve Orestes'i yakından görebilmek için

o tarafa doğru yöneldiler ve bir anda etraflarını sardılar. Gittikçe artan kalabalığa bakıp kaşlarını çatan Esla, muhafız subayına döndü ve "Centuriu*, bizler sirk maymunu değiliz! Şunları derhal uzaklaştırın" dedi. Doğu Romalı yüzbaşının işareti ile saray muhafızları Hun elçilerinin etrafını saran kalabalığı dağıtmak için hareketlendiler ve Atilla'nın elçileri ile kalabalıkların arasına kalkanlardan oluşan bir duvar ördüler.

Halki Kapısı'nın önünde ulu bir çınar ağacı gibi dikilen Konstantinopolis muhafız kıtaları komutanı dev yapılı Martialis, kudretli Hun Kağanı Atilla'nın elçilerini kapının önünde karşıladı ve ağaç dallarına benzeyen sağ kolunu göğe doğru kaldırdıktan sonra gür bir sesle, "Saray Başgörevlisini bekleyeceksiniz" dedi. Aradan on dakika geçmişti ki kan ter içindeki Saray Başgörevlisi Nikeferos, Halki Kapısı'nın önünde belirdi. Doğu Roma İmparatorluğu'nun başkentine gelen yabancı elçilerle ilişkileri sağlamakla görevli olan Nikeferos, kızgın bakışlarıyla kendisini süzen yanık tenli Esla'ya doğru ilerledi.

- Kusura bakmayın ama Hebdemon çayırından saraya bu kadar çabuk gelebileceğinizi hesaplayamadım. Sizleri kapının önünde beklettiğim için özür dilerim.

Saray Başgörevlisi, Hun elçilerine daha geldikleri gün Konstantinopolis'in en güzel binalarından birini tahsis etmişti ama Esla ve Orestes bu teklifi reddedip Hebdemon çayırına kurdukları çadırlarda kalmayı yeğlemişlerdi.

Nikeferos'a cevap verme gereği duymayan çatık kaşlı Esla, ardına kadar açık duran demirle desteklenmiş iki kanatlı ağır meşe kapıdan geçip güzel heykellerle süslü sarayın geniş avlusunun ortasına doğru ilerleyince diğerleri de onu takip ettiler.

---

* Yüzbaşı.

***

Doğu Roma İmparatoru Theodosios avlanmak dışında kalan boş zamanlarında resim yapmaktan, kitap kapaklarını bezemekten ve el yazması kitapları tekrar yazarak çoğaltmaktan büyük keyif alıyordu, ancak bugün canı pek sıkkındı. Hoşça saatler geçirdiği gösterişli mobilyalar ve pahalı halılarla donatılmış salondaki çalışma masasının önünde bir süre dikilen Theodosios, uzanıp masanın üzerindeki kitapları, fırçaları ve altın yaldızlı boya dolu kutuları öfke ile sağa sola savurdu, yığılırcasına koltuğuna çöktükten sonra dirseklerini masaya dayayıp başını ellerinin arasına gömdü ve derin düşüncelere daldı.

"446 yılı ilkbaharında Hun orduları birkaç noktadan Tuna Nehri'ni geçmişler ve yolları üzerindeki kentleri ve kaleleri ele geçirmişlerdi. Amansız Hun saldırılarına dayanamayan Tuna boylarındaki Doğu Roma savunma hattı kısa bir süre içinde çökmüş, Hun atlarının toynakları altında ezilmişti. Kolay zaferler kazanmaya alışkın olan Roma orduları, bu kadar güçlü bir düşmanla hiç karşılaşmamıştı. Utus Nehri kenarında Hun süvarilerini durdurmaya çalışan Trakya garnizonu komutanı Legatus Theodulus'un ordusu, yağmur gibi yağan ok ve çelik tufanına maruz kalmış ve korkunç bir mağlubiyete uğramıştı. Karmakarışık ordusunun kılıç artıklarını zorlukla toparlayan Theodulus, güçlü Marcianopolis* kalesinin duvarlarının dibine kadar çekilmek zorunda kalmıştı. Güneye doğru çekilen Romalılar, burada Hunlardan kaçıp Romalılara sığınan Got asıllı Arnegisclus'un lejyonlarıyla birleşip, Trakya Körfezi'nde Hunlarla yeniden savaşa tutuşmuşlardı. Atilla'nın savaşçıları, yarımadanın kıstağında sıkıştırdıkları on bir Doğu Roma lejyonunu mağlup ve perişan etmişler, umutsuzca

* Devnya (Bulgaristan).

son cephelerini savunmaya çalışan komutanları, Arnegisclus ile birlikte askerlerin tamamını kılıçtan geçirmişlerdi. Atilla'nın son zaferi Romalılar için tam bir askerî felâket olmuş, sanki cehennemin kapıları ardına kadar açılmış, yetmiş kent yeryüzünden silinmişti. Ordusunu ikiye bölen ve rüzgârla yarışan süvarilerinin bir kısmını Yunanistan üzerine sevk eden Atilla, ordusunun ana gövdesiyle Constantinopolis üzerine yürümüştü. Hun süvarileri, Doğu Roma'nın Avrupa'daki bereketli topraklarını çiğneyip geçmişler, Kallipolis'e* kadar hiçbir direnişle karşılaşmadan at koşturduktan sonra, aniden Constantinopolis'in surları önünde belirmişler ve kentte eşi görülmemiş bir korkuya sebep olmuşlardı. Hunların askerî başarıları karşısında tamamen ümitsizliğe düşen Theodosios, Hun Kağanı Atilla'ya alelacele elçilerini göndermiş ve Hun Kağanı tarafından ileri sürülen çok ağır şartlara rağmen itirazsız onun her istediğine razı olmak zorunda kalmış ve barış antlaşmasını imzalayarak başkentini kurtarmıştı."

Kendisini son derece yorgun hisseden Theodosios, darmadağınık masanın üzerine bir süre boş bakışlarla baktıktan sonra, yüreğini ezen düşüncelerden kurtulmak istercesine oturduğu gösterişli koltuktan yavaşça doğruldu ve küçük adımlarla, bir sanat eseri kadar güzel olan uzun çalışma masasının etrafını dolaştı, sarayın avlusuna bakan pencerenin önüne doğru ilerledi. Adam boyu pencereden, büyük ve bakımlı avluya bakan Doğu Roma İmparatoru, günlerdir beklettiği Atilla'nın özel elçisi Esla'nın maiyeti ile birlikte saray muhafızlarının barakalarının önünden geçerek kabul salonuna doğru yöneldiğini görünce şalını omzuna attı, düşük omuzlarını dikleştirdi ve sonra topuklarının üstünde ardına döndü.

---

* Gelibolu.

***

Üçgene benzer bir yarımada üzerine kurulmuş olan Saray; banyoları, tiyatroları, stadyumları ve bahçeleriyle imparatorların keyfi için kurulmuş küçük bir kente benziyordu. Esla ve maiyetindekiler avluyu aştılar, beyaz mermer duvarların arasından hızla geçtiler, kabul salonunun kapısına ulaştılar ve beyaz giysili saray görevlilerinin açtığı iki kanatlı ahşap kapıdan geçip içeriye girdiler.

Yerleri mozaiklerle, duvarları değerli eşyalarla süslü kabul salonundan içeri giren Hun elçileri, sert adımlarla tavanı altın yaldızlı salonu boydan boya geçtiler. Esla'nın iki adım önünde yürüyen Nikeferos, imparatorun oturduğu görkemli tahta yedi adım kala olduğu yerde çakıldı ve bir el işareti ile Hun elçilerini de durdurdu.

Kabul salonuna hakim tahtının üzerinde azametle oturan ve Hun elçilerini buz gibi bakışlarıyla süzen Doğu Roma İmparatoru Theodosios'un yüzüne dimdik bakan gurur ve özgüven dolu Hun elçisi Esla doğruca söze girdi: "Majesteleri şimdi söyleyeceklerim benim değil, kudretli Kağanım Atilla'nın sözleridir," dedikten sonra kaşlarını çatıp, son derece sert bir ses tonuyla konuşmasını sürdürdü.

- Theodosios, Atilla gibi, asil bir babanın oğludur. Atilla, babası Muncuk Han'dan aldığı asaleti her zaman korumuştur, fakat Theodosios, Atilla'nın haraçgüzarı olmakla köle durumuna düşmüştür. Theodosios kölelik haysiyetini de koruyamamıştır, çünkü efendisinin canına kıymak istemiştir.

Duydukları karşısında suratı kızarıp bozaran ve oturduğu tahtından yarı beline kadar doğrulan Theodosios çatlak bir sesle "Ne demek istiyorsunuz?" dedi.

Esla tam İmparatora cevap vermek için ağzını açmıştı ki Avrupa'da konuşulan dillerin tamamını bilen tercüman Orestes, sol omzunda sallanan iki torbalı keçe heybeyi eline alıp söze girdi.

- Augustus* bu heybeyi tanıyor musunuz?

Öne doğru eğilen Theodosios, Orestes'in kendisine doğru uzattığı keçe heybeye gözlerini kısıp baktıktan sonra belli bir ilgisizlikle omuz silkip, başını sağa sola sallayınca Orestes "Siz tanımıyor olabilirsiniz, ama başvekiliniz Chrysaphius bu heybeyi iyi tanır. Augustus, kırk beş kavime hükmeden, kendisine sadık adamları seven ve cömertçe destekleyen büyük kağanımız Atilla kendisi gibi iyi bir efendi aleyhinde sıradan bir esir gibi gizli tuzaklar kurma cesaretini gösteren, kiralık katiller tutarak canına kastetmeye yeltenen ve bunun için heybeler dolusu altın dağıtmaktan çekinmeyen başvekilinizin kellesini istiyor. İmparatorları, kralları önünde diz çöktüren, ulusların efendisi Hun kağanı Atilla elimdeki heybenin sahibi olan düzenbaz başvekilinizin derhal başını kestirip kellesini bize teslim etmenizi size emrediyor" deyip sustu.

Uzun ince yüzü kül rengine dönüşen, kenarlarında mor renkli şeritler bulunan kireç taşı ile beyazlatılmış göz alıcı togasının** içinde donup kalan Theodosios gibi, kabul salonundaki Doğu Romalılar da o an oldukları yerde sanki taş kesildiler. Koca salonda çıt çıkmıyor, kimse parmağının ucunu bile kıpırdatmıyor, bakışlarını Atilla'nın elçilerinden ayıramıyordu.

Kafasına bir topuz inmiş gibi sersemleyen, korkudan dizlerinin bağı çözülen başvekiline kısa bir bakış atan Theodosios, kendisini çabuk toparladı ve sımsıkı kapalı duran bıçak gibi ince dudaklarını araladı.

- Benim bu olup bitenlerden haberim yok. Atilla'nın istediği, olacak iş değil. Kağanınız bu delice intikam duygularından bir an evvel kurtulsun, barış ve akıl adamı olsun. Zaten devletinizle aylar önce, devletimi yıkıma uğratacak kadar ağır şartlarda bir barış antlaşması imzalayarak mağ-

---

* Roma İmparatorlarına verilen unvan.

** Keten veya yünden yapılan Roma giysisi.

dur olduk. Barış şartlarını yerine getirebilmek için vatandaşlarım eşlerinin süs eşyalarını ve evlerindeki değerli mobilyaları dahi sattılar. Daha Anatolios Barış Antlaşması'nın mürekkebi bile kurumamışken Atilla bana yeni istekler dayatıyor. Ben bunu kabul edemem.

- Sizi Constantia barışının şartlarına uymanız için defalarca uyardık, dört defa elçi gönderdik. Ama siz lejyonlarınıza güvenip bizim sözlerimize kulaklarınızı tıkadınız, barış şartlarını yerine getirmediniz. Doğu Roma'ya karşı hiçbir savaşı biz başlatmadık. Bu nedenle sizin sızlanmaya hiç hakkınız yok! Çünkü siz mağdur değil, mağlupsunuz. Dünyayı kana bulayan o çok övündüğünüz lejyonlarınız, yeri titretmek için dünyaya gelmiş olan Atilla'nın komutasındaki Hun süvarilerinin karşısında paramparça oldular. Augustus, son sözünüz bu mu? Atilla'nın isteğini ret mi ediyorsunuz?

- Evet. Başvekilimi kendisine atılan bu iftira yüzünden feda edemem. Bu iftirayı kim attı bilmiyorum ama korkunç bir yanlışlık yapıyorsunuz. İyice araştırıp soruşturmadan benden başvekilimin kellesini size teslim etmemi beklemeyin.

- Biz kimseye iftira atmıyoruz. Entrikacı başvekilinizin kiralık katili Bigila elimizde ve bu kiralık kılıç her şeyi itiraf etti. Kalleş bir adam olan ve belli ki sizden habersiz fırıldaklar çeviren başvekilinizi koruyarak hata ediyorsunuz. Şunu unutmayınız ki Atilla'nın gazabından hiçbir hain kellesini kurtaramaz. Atilla kendisine baş eğenlere iyi ve yumuşak davranırken düşmanlarına karşı çok merhametsizdir. Atilla'nın isteklerine daha önceleri baş eğdiniz, size tavsiyem şimdi de baş eğiniz ve buyruklarına uyunuz. Uymazsanız karşılığını ateş ve kılıç olarak alırsınız. Augustus, size düşünmeniz için iki gün daha süre tanıyacak ve başvekilinizin kellesini bize teslim etmenizi bekleyeceğiz.

Orestes'in sesindeki kararlılık bir kılıç kadar keskindi. Suratı renkten renge giren, kıpır kıpır gözleriyle Atilla'nın elçilerine bakan Theodosios "Birkaç ay önce Hunlara Tuna Nehri'nin güneyinden başlayıp Naissus'a* kadar uzanan bereketli toprakları bıraktım. Bunlarla yetinin, beni tehdit etmekten vazgeçin, Hebdemon çayırındaki çadırlarınızı toplayın ve yarın sabah ülkenize geri dönün. İki gün değil, iki ay daha bekleseniz cevabım yine aynı olacak." dedi.

Elindeki iki gözlü heybeyi usulca yere bırakan Orestes, kızgın bakışlarıyla Theodosios'un başvekili Chriysaphius'u süzen Esla'yı dirseği ile dürttü, Doğu Roma İmparatoru'nu selamladı ve "Biz yine de iki gün daha burada kalacağız Augustus. Atilla'nın kanatları altında güven içinde yaşamak istiyorsanız, buyruklarına uymak zorunda olduğunuzu size tekrar hatırlatmak isterim. Atilla'ya karşı hangi kaleniz, hangi ordunuz direnebilir? Bu iki günü çok iyi değerlendirin ve doğru kararı verin." dedikten sonra ardına döndü.

Hun elçileri gösterişli kabul salonunun kapısından çıkıp gözden kaybolduktan sonra, Theodosios altın kakmalı tahtından doğrulup ayağa kalktı, kafaları karışmış senato üyelerine baktı, her yaprağı altın ve değerli taşlardan oluşan defne dalı tacını başından çıkarıp öfke ile yere çaldı ve çatlak bir sesle "Beni yalnız bırakın!" diye haykırdı. Yığılırcasına tekrar tahtına oturan ve altın yüzüklerle dolu parmaklarıyla tahtının kolçaklarına yapışan Theodosios mermer zeminde duran keçe heybeden gözlerini kaldırıp kabul salonunun kapısına doğru ürkek adımlarla ilerleyen senato üyelerinin arkasından seslendi.

- Chrysaphius, Maksiminos, Martialis, Zenon; siz kalın. Konuşmamız gereken konular var.

Atilla'nın elçilerinden Orestes'in gür sesi hâlâ kulaklarında çınlayan Chrysaphius ve diğerleri durup arkalarına

* Niş (Bulgaristan).

döndüler ve gerisin geriye Theodosios'un tahtına doğru ilerlediler. Theodosios yüzü kül rengi olan, tombul bedeni keten togasının katları arasında kıvranan başvekiline öldürücü bir bakış attı.

- Ben ki Kartal'ın oğluyum! Şu düştüğüm duruma bakın. Atilla'yı öldürtme fikrini bana ilk açtığında seni kamçılatmalı, bu fikrinden vazgeçirmeliydim. Senin bu saçma sapan fikrin yüzünden at kokan barbarlar* tarafından kendi evimde küçük duruma düşürüldüm, senato üyelerinin gözleri önünde aşağılandım!

Yüzü öfkeyle gerilmiş Doğu Roma İmparatoru'nun ateş püsküren gözlerinden kurtulmak istercesine bakışlarını yere indiren Chrysaphius, inler gibi bir sesle "Fakat… Fakat… Augustus. Sizin de bildiğiniz gibi gırtlağımıza sarılan ve bizi soluksuz bırakan Hun Kağanı bize başka bir yol bırakmamıştı. Dizginlerimizi elinde tutmaya kalkışan bu adamdan bir an evvel kurtulmalıyız diyen sizdiniz. Niçin beni suçluyorsunuz? İmparatorluğumuzu bu son derece tehlikeli düşmandan kurtarmak ve ona akan zenginliğin önünü almak için Atilla'yı öldürmeyi hep birlikte tasarlamadık mı?" dedi.

- Tanrı'nın bütün gazabı Atilla'nın üzerine olsun. İllirya, Makedonya ve Trakya'yı yangın yerine çeviren Atilla bize kayıtsız şartsız barış şartlarına uymak ya da yok edilmekten başka bir seçim şansı tanımadığı için, senin çözüm diye sunduğun suikast teklifini kabul ettim. Ama Hun Kağanı'nı öldürsün diye kiraladığın beceriksiz herif görevini yerine getiremediği gibi yakayı da ele vermiş. Biz şimdi bu pisliği nasıl temizleyeceğiz? Tanrı'nın felâketi Atilla'nın gazabından nasıl kurtulacağız? Akıllı ve becerikli bir köle olduğun için seni bu göreve getirdim. Köpek yavruları gibi viyaklamayı kes ve ne yapacağımızı, nasıl hareket edeceğimizi düşünmeye başla!

---

* Latince ve Yunanca konuşmayan tüm kavimlerin ortak tanımlanması.

Chrysaphius kocaman başını öne eğdiği sırada General Zenon söze girdi.

- Augustus, yarın sabah gün doğarken başvekilinizin kellesini Atilla'nın elçilerine teslim edin ve bu beladan kurtulun. Chrysaphius'u feda etmezsek neremizden vurulacağımız belli değil. Çünkü Atilla gibi bir avcı, avından asla vazgeçmeyecek ve avını ele geçirene kadar da peşinden koşacaktır.

Doğu Roma İmparatoru Theodosios, gri gözleriyle Chrysaphius'u süzen Doğu Orduları Komutanı General Zenon'a doğru döndü.

- General, Romalı vakarı göstermeyecek, hemen yelkenleri suya mı indireceğiz? Atilla'nın her isteğini yerine getirmekten, onun talimatlarını bir efendinin emirleri gibi kabul edip boyun eğmekten de bıktım, usandım.

- Üzgünüm ama başka çaremiz yok. Chrysaphius'u feda edeceğiz. Edeceğiz çünkü ölümü göze almış, disiplinli ve dayanıklı Hun kuvvetleri karşısında bizim kuvvetlerimiz hiçbir varlık gösteremediler. Neticede Atilla, bize çok pahalıya mal olan bir barış anlaşması dayattı ve biz de kabul ettik. Canına kastedilmesine öfkelenen Atilla, belki de şu anda şiddetli bir intikam saldırısı için hazırlık yapıyor olabilir. Augustus, yeni bir Hun saldırısını karşılayacak ordumuz yok. Biz dahil hiçbir millet Atilla'ya karşı duramaz. Ben şu anda Chrysaphius'un kellesini Atilla'ya teslim etmek dışında bir çare göremiyorum.

- Haklısınız General. Şeytanı kuyruğundan tutmaya kalkarak büyük bir hata yaptık. Aslında bana bu utancı yaşattığı için Chrysaphius'u cezalandırmalı ve içi saman dolu koca kafasını kendi ellerimle kesip Atilla'nın elçilerine teslim etmeliyim.

Duydukları karşısında suratı birdenbire ölüm beyazlığına bürünen Chrysaphius, İmparatorunun karşısında baş

aşağı dizlerine kadar eğildi ve "Augustus, başım yolunuza feda olsun." dedi.

Doğu Roma İmparatoru Theodosios, kendisini adam yerine koymayan ablası Pulcheria'nın güdümünden kurtaran, becerikliliği sayesinde güven ve sempatisini kazanan başvekilini buz gibi bakışlarıyla süzdükten sonra zalimce gülümsedi.

- Şimdilik kellen gövdenin üstünde kalacak. Umarım senin kelleni kestirtmediğim için bir gün beni pişman etmezsin.

Tiksintiyle Chrysaphius'a bakan Zenon, "Başını kurtaramayacaksın. Hunların sana ulaşmasına hiçbir şey engel olamaz." dedi. Kellesini kurtardığı için kaygılarından bir anda kurtulan ve özgüveni geri gelen Chrysaphius öfke ile Zenon'a doğru döndü.

- Senin bana olan kızgınlığının sebebini biliyorum. Yıllar önce akrabalarından biriyle evlendirdiğin Saturnin'in kızının servetine imparatorumuz adına el koyduğum için bana düşman oldun ve şunca yıldır beni Augustus'un gözünden düşürmek için elinden geleni yaptın. Yetmedi şimdi de fırsat bu fırsattır deyip beni Atilla'ya teslim etmeyi ve benden ebediyen kurtulmak istiyorsun.

Kafasının tası atan, ince, keskin yüzünde iri, parlak gri gözleri öfkeyle yanmaya başlayan Zenon, "Ben o olayı yıllar önce unuttum. Ben sadece İmparatorluğumuzun geleceği için kaygılanıyorum." diye haykırdıktan sonra, İmparatorun huzurunda olduğunu unutup tehditkâr bir tavırla Chrysaphius'a doğru iki adım atınca araya muhafız kıtaları komutanı Martialis girdi.

- Birbirimizi yemenin sırası değil. Şimdi kafa kafaya verip Atilla'nın gazabını yatıştıracak çareler düşünmeliyiz.

Ayaküstü yapılan tartışmaları sakin bakışlarıyla izleyen ve hiç söze karışmayan Konstantinopolis Valisi Maksimi-

nos "Benim bir fikrim var," dedi ve diğerlerinin yanına doğru ilerledi.

- Hun elçileri Konstantinopolis'ten ayrılır ayrılmaz İmparatorluk sarayında yüksek mevki ve önemi olan kişilerden kurulu bir elçi heyeti oluşturalım. Atilla'yı yumuşatmak için Chrysaphius'un başının karşılığı olarak, onlarla birlikte Hun Kağanı'na bol miktarda altın ve mücevherat gönderelim.

Theodosios, Maksiminos'a acı acı gülümsedi.

- Toprak vergisinden muaf olanlardan bile vergi topladığımız halde İmparatorluk hazinesi tamtakır. Büyük deprem ve depremin ardından başlayan Hun saldırılarından sonra Roma halkı açlıktan kitleler halinde ölüyor. Dağlar haydut dolu ve çeteler halinde gezen bu haydutlar kervanları vuruyor, çiftçileri soyuyor. Açlığın pençesinde kıvranan vatandaşlarımıza yeni vergiler salamayız. Çok miktarda altını ve mücevheratı nerden bulacağız?

Kafası karışmış, ölüm korkusunu iliklerine kadar hisseden Chrysaphius'a doğru dönen Maksiminos, "Onu da becerikli başvekiliniz düşünsün Augustus. Atilla benim kellemi isteseydi kellemi kurtarabilmek için hiç tereddüt etmeden bütün servetimi gözden çıkarırdım. Biraz aklı varsa Chrysaphius'da aynısını yapar ve canını kurtarır." dedi.

Bir anda bütün bakışlar ter içindeki Chrysaphius'a doğru döndü. Maksiminos'un sözlerini duyunca boğulurmuş gibi olan ve dişlerinin arasından "Alacağın olsun Maksiminos! Bunun hesabını senden soracağım" diye tıslayan Chrysaphius, derin derin göğüs geçirdikten sonra İmparatoruna doğru dönüp tekrar yerlere kadar eğildi.

- İmparatorluk hazinesinin tamtakır olduğunu ben de biliyorum Augustus. Gücümü, zenginliğimi ve şanımı size borçluyum. Sizin sayenizde düşümde göremeyeceğim kadar saygı ve itibar gördüm. Maksiminos'un dediği gibi yapacağız ve neyim var neyim yoksa satacak, derhal Atilla'ya

göndereceğim. Kellemi kurtarmak için İmparatorluk hazinesini değil kişisel servetimi kullanacağım.

- Chrysaphius, ara sıra da olsa kafan çalışıyor. Eğer başının omuzlarının üstünde kalmasını istiyorsan hemen işe giriş, Atilla'nın öfkesini yatıştıracak kadar altın ve mücevheratı bulmaya bak. Şimdi çekilebilirsiniz.

Yerlere kadar eğilerek Doğu Roma İmparatoru'nu selamlayan Chrysaphius, Zenon, Martialis ve Maksiminos arkalarına dönüp kapıya doğru ilerlerken Zenon omuz başında ayaklarını sürükleyerek yürüyen, ayakta durmakta zorlanıyormuş gibi görünen dalgın ve düşünceli Chrysaphius'un kulağına doğru eğildi ve fısıldar gibi bir sesle "Atilla'ya tonlarca altın göndersen de o tombul kıçını kurtaramayacaksın. Çünkü Atilla her şeyi affeder ama canına kasteden birini asla affetmez. Chrysaphius, bir gün bir Hunlu karşına dikilecek ve başını gövdenden ayıracak." dedi.

Afallayan ve dehşete kapılan, yüzünün rengi çekilen, omurgasından aşağı doğru buz gibi bir ürperti yayılan Chrysaphius, olduğu yerde dondu kaldı ve küçük bir çocuğunki gibi ürkek bir ifade taşıyan gözleriyle, yanından süzülüp giden rahat tavırlı Zenon'un ardından öylece baktı.

***

Kuzeydoğudan insanın iliklerini donduran güçlü bir rüzgâr esiyordu. Dar kıyılar arasında kabaran, kaynayan ve burgaçlar yaparak delice akan derenin kıyısında at süren Demir Boğa, yeleleri rüzgârda savrulan beyaz atının başını günbatımına döndürüp, hafif meyille yükselen tepenin eteklerine doğru atını topukladı.

Çınar ağaçlarıyla bezeli yeşili bol tepenin yamacındaki iki mezarın arasına dizüstü çökmüş, iki siyah inciyi andıran gözleri nemli delikanlı, nal sesleri kulağına ulaşınca başını çevirip geniş omzunun üstünden ardına baktı.

Sürü halinde otlayan besili hayvanların arasından geçip tepenin altına ulaşan Demir Boğa, doru aygırın yanına varınca dörtnala koşan toza bulanmış yağız atının dizginlerini kasıp durdu, sağrısı terli beyaz atının boynunu okşadıktan sonra eyerden kayarcasına yere indi.

İki mezardan bakışlarını zorlukla ayıran Ottigin kaslı bacaklarının üstünde doğrulup ayağa kalktı. Demir Boğa kendisine doğru dönen omuzları çökmüş delikanlıya kısa bir bakış attıktan sonra taze toprakla kapatılmış mezara doğru ilerledi, mezarın başına gelince durdu.

Ottigin çatlak bir sesle "Bana, kendi budunumu* sevmeyi, başbuğuma kayıtsız şartsız itaat etmeyi, yaşlı ve yoksullara saygı göstermeyi, büyüğüme saygılı, küçüğüme şefkatli olmayı, zayıfları korumayı, iyilerin yanında, kötülerin karşısında olmayı, yalan yere yemin etmemeyi, gammazlık yapmamayı öğütleyen Baltazar Baba iki gün önce aramızdan ayrıldı ve uçmağa göçtü." dedi.

- Biliyorum. Baltazar Baba'nın öldüğünü ve senin burada olduğunu oba sakinlerinden öğrendim.

- Şifacıların en güçlüsü olan Kam Atasagun, çok çabaladı ve hasta yatağından bir türlü kalkamayan Baltazar Baba'yı iki ay daha yaşatmayı başardı. Ama biricik oğlunu son defa görmeden ölmek istemeyen Baltazar Baba'nın hastalığın yiyip bitirdiği zayıf bedeni daha fazla dayanamadı ve sonunda pes etti. Ağam bunca süredir nerelerdeydin? Babamı bulabildin mi?

Sıkıntıyla derin bir iç çeken ve bakışlarını yere indiren Demir Boğa, keyifsiz bir sesle "Konuşacak çok şeyimiz var. Obaya dönelim." dedi. Demir Boğa ardına dönüp atına doğru yürümeye başladığında Ottigin uzandı ve koluna sertçe yapışıp onu durdurdu.

---

* Millet.